

Titulació	Tipus	Curs
Recerca en Educació	OP	1

Professor/a de contacte

Nom: Gustavo Gonzalez Valencia

Correu electrònic: gustavo.gonzalez@uab.cat

Equip docent

Antonio Manuel Santisteban Fernandez

Mariona Massip Sabater

Myriam Gonzalez Sanz

Maria de las Neus Gonzalez Monfort

Francisco Gil Carmona

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Cap

Objectius

- Establir les bases per a la recerca sobre l'educació per a la ciutadania, l'educació política, l'estudi dels drets de segona generació, visibilitzar el sexisme i les desigualtats.
- Analitzar les investigacions sobre l'ensenyament i l'estudi del patrimoni a partir de recursos digitals.
- Interpretar els problemes socials rellevants per desenvolupar les competències ciutadanes i comunicatives.

Resultats d'aprenentatge

1. CA46 (Competència) Plantejar propostes de millora i/o projectes d'innovació basats en les evidències obtingudes a través de la investigació en educació democràtica.

2. CA47 (Competència) Actuar en l'àmbit de l'educació democràtica valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental que contribueixi al desenvolupament d'una societat més accessible, sostenible, diversa i justa, que respecti els drets humans.
3. CA48 (Competència) Actuar en l'àmbit de l'educació democràtica avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere, ètnia o qualsevol altra circumstància.
4. KA49 (Coneixement) Descriure els paradigmes, els enfocaments i els dissenys metodològics en investigació en educació democràtica.
5. KA50 (Coneixement) Identificar diferents línies d'investigació sobre l'educació democràtica i per a una ciutadania global.
6. KA51 (Coneixement) Identificar problemes en el camp de l'educació democràtica i donar respostes a les necessitats educatives mitjançant plantejaments innovadors.
7. SA36 (Habilitat) Desenvolupar una revisió exhaustiva de la literatura científica sobre educació democràtica i educació per a la justícia social i la ciutadania global.
8. SA37 (Habilitat) Desenvolupar el disseny i la metodologia més coherent amb els objectius de la investigació en educació democràtica.

Continguts

- L'educació per a la ciutadania: cultura democràtica, la ciutadania global, educació política, jurídica i cívica.
- La ciutadania econòmica i els drets de segona generació.
- Educació per al patrimoni natural, cultural i artístic. Patrimoni i museus. El paper de la imatge i la simulació.
- Problemes Socials Rellevants o Qüestions Socialment Vives.
- Ciutadania, pensament social i competències comunicatives. La perspectiva de gènere

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Anàlisi i discussió col·lectiva d'articles i fonts documentals	16	0,64	
Classe magistral/expositiva	20	0,8	
Tipus: Supervisades			
Pràctiques d'aula: resolució de problemes, casos, exercicis	20	0,8	
Presentació / exposició oral de treballs	10	0,4	
Tutoria	6	0,24	
Tipus: Autònomes			
Lectura d'articles i fonts documentals	78	3,12	

L'activitat formativa es desenvoluparà a partir de les dinàmiques següents:

- Classes magistrals/expositives per part del professor

- Lectura d'articles i fons documentals
- Anàlisi i discussió col·lectiva d'articles i fons documentals
- Pràctiques d'aula: resolució de problemes / casos / exercicis.
- Presentació / exposició oral de treballs.
- Tutories.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes compleixin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi crítica de propostes de recerca en el camp de l'educació per a la ciutadania	25%	0	0	CA48, KA49, KA50, KA51
Construcció d'un marc teòric on relacionar l'educació per a la ciutadania amb el seu camp d'estudi:	50%	0	0	CA47, CA48, KA51, SA36
Critical analysis of innovation proposals in the field of education for citizenship	25%	0	0	CA46, CA48, KA51, SA37

L'avaluació és el procés que s'estableix per valorar l'assoliment dels resultats d'aprenentatge a partir de les evidències que es defineixen en la guia de l'assignatura.

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats proposades (el programa lliurat a l'inici de l'assignatura concretarà les activitats i lliuraments a realitzar).

El lliurament de treballs es realitzarà prioritàriament per la via del campus virtual. Es podran habilitar altres vies de lliurament, previ acord amb el professorat.

Perspectiva de gènere

Durant les sessions es tindrà en compte la perspectiva de gènere mitjançant la revisió dels biaixos androcèntrics, el qüestionament sobre els supòsits de gènere i estereotips de gènere ocults, la incorporació del coneixement produït per les dones, i les perspectives crítiques que destapen conceptualitzacions androcèntriques i posen de manifest les causes i mecanismes socials i culturals que sustenten les desigualtats de gènere.

En aquest mòdul caldrà incloure la perspectiva de gènere mitjançant la reflexió (auto)crítica sobre la pròpia subjectivitat i com afecta a la docència (per aprofundir-hi consulteu: Agud Morell, Ingrid; Amat, Meritxell; Bertran, Marta; [et al.]. (2020). Perspectiva de gènere en l'educació. Marc conceptual. Barcelona: UAB. <<https://ddd.uab.cat/record/226865>>).

Activitats avaluatives

1. Anàlisi crítica de propostes de recerca en el camp de l'educació per a la ciutadania (Activitat individual): 25%
2. Anàlisi crítica de propostes de innovació en el camp de l'educació per a la ciutadania (Activitat individual): 25%

3. Construcció d'un marc teòric on relacionar l'educació per a la ciutadania amb el seu camp d'estudi (Activitat individual): 50%

Dates d'avaluació

1. Anàlisi crítica de propostes de recerca en el camp de l'educació per a la ciutadania: durant les classes.
2. Anàlisi crítica de propostes de innovació en el camp de l'educació per a la ciutadania: durant les classes.
3. Construcció d'un marc teòric on relacionar l'educació per a la ciutadania amb el seu camp d'estudi: es lliurarà a la darrera setmana de classe.
4. La recuperació es preveu per la darrera setmana de juny.
5. Les valoracions i qualificacions de cada activitat es faran en un termini màxim de vint dies (20) després de la data de lliurament.

Avaluació única

L'avaluació única cal sol·licitar-la dins els terminis i el mecanisme que la Facultat de Ciències de l'Educació hagi previst.

Aquesta assignatura preveu l'avaluació única. En aquest cas, la presencialitat és imprescindible per a l'avaluació en el percentatge anteriorment establert. Si algú no el compleix, pot presentar-se a la convocatòria de recuperació. Caldrà presentar el 66% de les activitats d'avaluació, però la qualificació de cadascuna d'elles no superarà el 5 sobre 10.

Les activitats a lliurar per a l'avaluació única són les mateixes que per a l'avaluació continuada juntament amb una entrevista avaluativa. El dia de lliurament és el mateix dia que la Construcció d'un marc teòric on relacionar l'educació per a la ciutadania amb el seu camp d'estudi. La ponderació de les activitats per a l'avaluació única queda de la següent manera:

1. Anàlisi crítica de propostes de recerca en el camp de l'educació per a la ciutadania (Activitat individual): 25%
2. Anàlisi crítica de propostes de innovació en el camp de l'educació per a la ciutadania (Activitat individual): 25%
3. Construcció d'un marc teòric on relacionar l'educació per a la ciutadania amb el seu camp d'estudi (Activitat individual): 50%.

Aquesta assignatura no admet avaluació de síntesi.

Observacions

En aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'intel·ligència artificial (IA) com a part integrant del desenvolupament del treball, sempre que el resultat final reflecteixi una contribució significativa de l'estudiant en l'anàlisi i la reflexió personal. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA es considerarà falta d'honestat acadèmica i pot comportar una penalització en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

Bibliografia educació per a la ciutadania

Apple, M.W. & Beane, J.A. (comps.) (1997). *Escuelas democráticas*. Madrid: Morata.

Ballbé Martínez, M., González Valencia, G., & Ortega Sánchez, D. (2021). *Invisibles y ciudadanía global en la formación del profesorado de Educación Secundaria*. *Bellaterra: Journal of Teaching and Learning Language and Literature*, 14(2), e982.

COUNCIL OF EUROPE. (2018). *Reference framework of competences for democratic culture*. Volume 1. Context, concepts and model. Council of Europe. Council of Europe: Strasbourg

COUNCIL OF EUROPE. (2018). *Reference framework of competences for democratic culture*. Volume 2. Descriptors of Competences for Democratic Culture. Council of Europe: Strasbourg

COUNCIL OF EUROPE. (2018). *Reference framework of competences for democratic culture*. Volume 3. Guidance for Implementation. Council of Europe: Strasbourg

Gutiérrez Giraldo, M. C., & Santisteban Fernández, A. (2024). *La educación para una ciudadanía democrática en la formación del profesorado en Iberoamérica*. *REIDICS. Revista de Investigación en Didáctica de las Ciencias Sociales*, (15), 6-10.

González-Valencia, G., González-Monfort, N., Arís Redó, N., & Santisteban Fernández, A. (2024). Competencias de cultura democrática del Consejo de Europa: Cómo se interpreta desde la formación del profesorado. *Acta Scientiarum. Education*, 46(1), 1-15.

González Valencia, G. A., & Santisteban Fernández, A. (2016). *La formación ciudadana en la educación obligatoria en Colombia: entre la tradición y la transformación*. *Educación y Educadores*, 19(1), 87-103.

Gonzalez-Valencia, G., Sabater, M. M., & Fernandez, A. S. (2022). Critical global citizenship education: A study on secondary school students. *Frontiers in Education*, 7, 867113, 1-15.

Massip Sabater, M., & Espinet, M. (2024). *Delearning capitalism: Is degrowth a decolonial perspective in social science education?* *Journal of Social Science Education*, 23(4). <https://doi.org/10.11576/jsse-7127>

Oliveira, Amurabi, & Fernández, Antoni Santisteban. (2024). The rise of populisms and the democratic crisis: Challenges for the teaching of human and social sciences today. *Acta Scientiarum. Education*, 46(1), e70525. Epub 01 de dezembro de 2023. <https://doi.org/10.4025/actascieduc.v46i1.70525>

Massip Sabater, M., & Castellví Mata, J. (2019). *Poder y diversidad. Los aportes de la interseccionalidad a la didáctica de las ciencias sociales*. *Clío. History and History Teaching*, (45). https://doi.org/10.26754/ojs_clio/clio.2019458646

Massip Sabater, M., & Sant, E. (2022). *Género y educación ciudadana. Enfoques feministas-relacionales en la educación política*. *REIDICS. Revista de Investigación en Didáctica de las Ciencias Sociales*, 11, 35-51. <https://doi.org/10.17398/2531-0968.11.35>

Pagès, J. & Oller, M. (2007). Las representaciones sociales del derecho, la justicia y la ley de un grupo de adolescentes catalanes de 4º de ESO. *A Enseñanza de las Ciencias Sociales*, 6, pp.3-17.

Pineda-Alfonso, J. A., Alba-Fernandez & N. De, Navarro-Medina, E. (2019). *Handbook of research on education for participative citizenship and global prosperity*. Hershey PA: IGI global.

Sant, E. (2021). *Political Education in Times of Populism: Towards a Radical Democratic Education*. London: Palgrave Macmillan

Sant, E., Davies, I., Shultz, L., & Pashby, K. (2018). *Global citizenship education: a critical introduction to key concepts and debates*. London: Bloomsbury Academic.

Sant, E. & González-Valencia, G. (2018). Global Citizenship Education in Latin America. Davies, L. et al. (eds.). *The Palgrave Handbook of Global Citizenship and Education* (pp. 67-82). London: Palgrave Macmillan

Sant, E., & da Costa, M. (2024). *Un/learning to disagree. A response to "Pragmatist thinking for a populist moment: Contingency and racial re-valuing in education governance"*. *Democracy & Education*, 32(2), Article 9, 1-6.

Santisteban, A. & González-Monfort, N. (2018). Education for citizenship and identities. Pineda, J.A., De Alba, N. and Navarro, E. (eds.). *Handbook of Research on Education for Participative Citizenship and Global Prosperity*. pp. 551-567. Hershey, Pennsylvanie: IGI Global International.

Sant Obiols, E. (2021). Educación política para una democracia radical. Forum. Revista del Departamento de Ciencia Política, 20, 138-157.

Santisteban, A. & Pagès, J. (2007). La educación democrática de la ciudadanía: una propuesta conceptual. A Ávila, R.M.; López Atxurra, R.; Fernández de Larrea, E. *Las competencias profesionales para la enseñanza-aprendizaje de la Ciencias Sociales ante el reto europeo y la globalización*. 353-367. Bilbao: Asociación Universitaria del Profesorado de Didáctica de las Ciencias Sociales / Universidad del País Vasco.

Bibliografia didàctica del patrimoni cultural

Ávila Ruíz, R.M.- Borghi, B. & Mattozzi, I. (eds. 2009) *La educación de la ciudadanía europea y la formación del profesorado. Un proyecto educativo para la "Estrategia de Lisboa"*. Bolonia: Didpast-AUPDCS.

Ballesteros, E.- Fernández, C. Molina, J.A. & Moreno, P. (coord., 2003) *El patrimonio y la Didáctica de las Ciencias Sociales*. Cuenca: Universidad de Castilla la Mancha/AUPDCS.

Branchesi, L. (a cura di, 2006) *Il patrimonio culturale e la sua pedagogia per l'Europa*. Roma: Armando editore.

Carreras, C. & Munilla, G. (coord., 2001). *Gestió del patrimoni històric*. Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya.

DD.AA. (1995) *Le patrimoine culturel et sa pédagogie: un facteur de tolérance, de civisme et d'intégration sociale*. Actes du séminaire. Bruxelles: Editions du Conseil de l'Europe, pàg. 119-124.

DD.AA. (2006) *Introducción al patrimonio cultural*. Gijón: Ed. Trea.

Prats, LL. (1997). *Antropologia y patrimonio*. Barcelona: Ariel.

Torres Moreno, C., & González Sanz, M. (2016). *Compartir, aprender y crear: Una metodología pedagógica creada por AL:M.A (Almería, Museos y Arte) para la deconstrucción activa de la imagen del otro a través del patrimonio*. En C. R. García Ruiz, A. Arroyo Doreste, & B. Andreu Mediero (Coords.), *Deconstruir la alteridad desde la Didáctica de las Ciencias Sociales: Educar para una ciudadanía global* (pp. 44-49). Universidad de Las Palmas de Gran Canaria.

Programari

Cap

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TEm) Teoria (màster)	1	Català/Espanyol	segon quadrimestre	tarda